

گرگ فرای جاسینتا اُهیگن

تصویرهای متعارض از سیاست جهان

ترجمه علیرضا طیب

عنوان و نام پدیدآور: تصاویرهای متعارض از سیاست چین/ گریگ فرای.

جاسینتا اوهیگن؛ ترجمه علیرضا عظیمی.

تهران: نشر نی، ۱۳۹۰.

۵۲۸ ص.

978-964-185-140-0

فیب'

عنوان اصلی:

**Contending Images of World
Politics, 2000**

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

موضوع:

شناسه افزوده:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

روابط بین‌المللی؛ جهانی شدن؛ سیاست جهانی - ۱۹۸۹ م.

فرای، گریگ، ۱۹۵۰- م. Fry, Greg

اوهیگن، جاسینتا O'Hagan, Jacinta

JZ ۱۳۱۰ / ۶ ت ۱۳۸۶

۳۲۷/۱

۲۰۱۰۶۰۸

ناشرنی

تصویرهای معارض از سیاست جهان
گریگ فوای، جاسینتا آلیکین

مترجم	علیرضا طیب
نمونه‌خوان	بیثا رکنی
نماینده‌ساز	ویفا طیب‌نیا
چاپ اول	تهران، ۱۳۹۰
تعداد	۱۵۰۰ نسخه
قیمت	۸۵۰۰ تومان
لیتوگرافی	باختر
چاپ	اکبر
ناظر چاپ	بهمن سراج

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً،
به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)
بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

شابک ۹۷۸ ۹۶۴ ۱۸۵ ۱۴۰ ۰

www.nashreny.com

فهرست مطالب

۱۳	 سخن مترجم
۱۷	 قدردانی
۲۱	 معرفی نویسندگان
۲۳	 ۱: تصویرهای متعارض از سیاست جهان: مقدمه (گریگ فرای و جاسینتا اُهیگن)
۲۷	 «سیاست جهان»؟
۳۱	 مفهوم تصویر
۳۳	 «تصویرهای متعارض» و عمل سیاسی
۳۵	 «تصویرهای متعارض» و نظریهٔ سیاست جهان
۳۹	 قدرت، نظم و سیاست میان دولت‌ها
۴۲	 جهانی‌شدن و دگردیسی همبستگی
۴۵	 چندپارچگی و هویت فرهنگی
۴۷	 دانش، قدرت و شمول

بخش نخست: قدرت، نظم و سیاست میان دولت‌ها

۵۵	 ۲: «فرجام تاریخ»؟ (جیمز ریچاردسون)
----	--

- ۵۷ پایان ستیز ایدئولوژیک؟
- ۵۸ برداشت هگلی
- ۶۱ تصویرهای لیبرالی مرتبط
- ۶۸ تحقیر تاریخ
- ۷۳ نتیجه‌گیری
- ۷۵ ۳: «بازگشت به آینده»؟ (جیم جورج)
- ۷۵ مبارزه بر سر مصادره حافظه تاریخی
- ۸۵ مدل وشفالیایی
- ۹۰ استدلال به نفع حداقل خوش‌بینی
- ۱۰۱ ۴: «توازن قدرت»؟ (ریچارد لیتل)
- ۱۰۳ شأن استعاری توازن قدرت
- ۱۰۶ شأن اسطوره‌ای توازن قدرت
- ۱۰۸ توازن قدرت چونان استعاره و اسطوره
- ۱۱۰ از نظام دوقطبی تا بهره‌تک‌قطبی
- ۱۱۵ توهم تک‌قطبی و ظهور نظام چندقطبی
- ۱۲۱ نتیجه‌گیری
- ۱۲۳ ۵: «جامعه بین‌الملل»؟ (پل کیل)
- ۱۳۶ وجوه تصویر
- ۱۳۰ افراد
- ۱۳۲ افسانه‌ای ساخته و پرداخته دانشوران؟
- ۱۳۳ قواعد، رژیم‌ها و منافع مشترک
- ۱۳۹ جامعه بین‌الملل همگون؟
- ۱۴۲ نتیجه‌گیری

بخش دوم: جهانی‌شدن و دگرگونی همبستگی

- ۱۴۹ ۶: «جهان بدون مرز»؟ (ایان کلارک)

۱۵۴	معنا و اهمیت این تصویر
۱۵۹	استدلال‌های معارض
۱۶۷	نتیجه‌گیری
۱۷۱	۷: «پایان حاکمیت»؟ (جوآن کلر پمبرتون)
۱۷۴	شعار جهانی‌شدن
۱۷۷	سرعت و فضا
۱۸۱	تمثیل‌های بوم‌شناختی
۱۸۳	استعاره‌ها و متافیزیک
۱۸۵	از عقلی‌گری تا جهانی‌شدن
۱۸۸	اندیشه‌ورزی درباره حاکمیت
۱۹۴	نتیجه‌گیری
۱۹۷	۸: «قرون وسطایی‌گری جدید»؟ (ریچارد فالک)
۱۹۷	جست‌وجو
۲۰۱	سه گفتمان نوقرون وسطایی
۲۱۰	ارزیابی «قرون وسطایی‌گری جدید»
۲۱۳	نتیجه‌گیری
۲۱۵	۹: «دوران آینده منطقه‌گرایی»؟ (گِریک فرای)
۲۱۹	مبنای منطقی
۲۲۱	همبستگی، هویت، کنشگری سیاسی
۲۲۷	قدرت نسبی
۲۳۲	ارزش‌های متعارض، منافع متعارض

بخش سوم: چندپارچگی و هویت فرهنگی

۲۴۳	۱۰: «برخورد تمدن‌ها»؟ (جاسینتا اُهیگن)
۲۴۵	استعاره
۲۴۸	فرض‌های اصلی

نقد	۲۵۶
آیا فرهنگ اهمیتی دارد؟	۲۶۰
نتایج	۲۶۵
۱۱: «جهان قبیله‌ها»؟ (گوین مونت)	۲۶۹
اقتدارگریزی آینده؟	۲۷۳
نظم جهانی رو به چندپارچگی؟	۲۷۵
دشمنی‌های باستانی	۲۷۶
بلايا و همه‌گیری‌های طبیعی	۲۷۷
جنگ وحشیانه	۲۷۹
گفتمان قبیله‌گرایی در اندیشه روابط بین‌الملل	۲۸۳
مسائل هنجاری و سیاست‌گذارانه جهان چندفرهنگی	۲۸۵
وحشیگری داخلی	۲۸۸
نتیجه‌گیری	۲۹۱
۱۲: «اسلام و غرب»؟ (امین سایکل)	۲۹۳
به واقعیت درآوردن تصویر	۳۰۱
فراسوی تصویر ستیز؟	۳۱۲

بخش چهارم: دانش، قدرت و شمول

۱۳: «سیاره به خطر افتاده»؟ (جوئنا ساترلند)	۳۱۹
هشدارها، ستاروهای شوم و ناامنی زیست‌محیطی	۳۲۲
پیامدهای این تصویر برای اداره‌گری جهانی	۳۲۷
متکثرسازی اداره‌گری و تصویرهای امیدبخش از امنیت همیارانه	۳۳۳
تصویرهای «توسعه پایدار»	۳۴۱
تصویرهای امپریالیسم بوم‌شناختی؟	۳۴۴
گونگون‌ترشدن تصویرها	۳۴۶
نتیجه‌گیری	۳۴۹

۳۵۱	۱۴: «سلسله‌مراتب جنسیت زده جهانی»؟ (اسپایک پیترسون)
۳۵۵	بستر پیدایش: روابط بین الملل زن باورانه، چرا اکنون؟
۳۵۶	معرفت‌شناسی: چه اهمیتی دارد؟
۳۵۹	گوناگونی و پیچیدگی: پیوستار زن باوری‌ها و تصویرها
۳۶۹	نقاط قوت و ضعف روابط بین الملل زن باورانه
۳۷۶	نتیجه‌گیری
۳۷۹	۱۵: «جهان‌پاس معماری»؟ (سانجای بیت)
۳۸۱	پاس‌معمارگرایی
۳۸۶	ملت و آزادی
۳۹۲	عام و خاص
۳۹۸	نتیجه‌گیری
۴۰۱	۱۶: «پایان نوطرازی»؟ (رولاند بلاکر)
۴۰۵	نو و پسانو چونان تصویرهایی استعاره‌ای از سیاست جهان
۴۰۸	سیاست استعاره
۴۱۰	استعاره‌های سیاست
۴۱۳	بازنمایی تروریسم بین الملل: کاربردهای مشروع و نامشروع خشونت
۴۱۸	بازنمایی تروریسم بین الملل: تمایز بنیادگرایان / افراطیون
۴۲۱	نتیجه‌گیری: به سوی اخلاق تفاوت

بخش پنجم: فصل پایانی

۴۲۹	۱۷: آینده سیاست جهان (جاسینتا آهیگن و گرگ فرای)
۴۳۳	تصویرهای متعارض و بنیان‌های سیاست جهان
۴۵۱	تصویرپردازان
۴۵۷	یادداشت‌ها
۴۷۳	کتاب‌شناسی
۵۱۳	نمایه

سخن مترجم

کتابی که اکنون ترجمه فارسی آن را در دست دارید نخستین بار چند سال پیش از این در یکی از نمایندگی‌های فروش کتاب‌های خارجی در ایران نظر مرا به خود جلب کرد. پس از مرور فهرست مطالب کتاب و مطالعه بخش‌های کوچکی از مقدمه آن، بی‌درنگ رویکرد ویراستاران و نویسندگان کتاب را بدیدم، و عرضه ترجمه آن را به استادان، محققان و دانشجویان ایرانی بسیار سودمند یافتیم. متأسفانه به دلایلی که اکنون به یاد ندارم کار ترجمه آن در همان زمان آغاز نشد تا این که پس از مدتی، در گفت‌وگو با دوست دوران دانشجویی، آقای دکتر علیرضا محمدخانی، سخن از این کتاب ارزشمند و لزوم ترجمه آن به میان آمد و ترجمه کتاب را در دستور کارم قرار دادم. اکنون که به لطف خداوند بزرگ ترجمه فارسی این اثر به پایان رسیده است می‌بینم که در قضاوت خویش به خطا نرفته بودم و این ادعایی است که خوانندگان عزیز پس از مطالعه تک تک فصل‌های کتاب، خود بر آن صحه خواهند گذاشت.

کتاب تصویرهای متعارض از سیاست جهان با هر کتاب دیگری که تاکنون در زمینه روابط بین‌الملل و سیاست جهان دیده یا خوانده‌اید تفاوتی اساسی دارد. برخلاف سایر آثار منتشر شده در این حوزه که بحث را حول رویکردهای اصلی به

روابط بین‌الملل سازمان می‌دهند یا با قبول یکی از آن رویکردها سعی در پرداختن نظریه‌ای جامع دربارهٔ سیاست جهان به عمل می‌آورند کتاب حاضر به سیاست جهان از منظر تصویرهای رقیبی نگریسته است که در متون تخصصی رشتهٔ روابط بین‌الملل یا از سوی دست‌اندرکاران سیاست بین‌الملل ارائه شده است، چه تصویرهای پرسابقه‌تری مانند توازن قدرت، چه تصویرهای میان‌سالی چون جامعهٔ بین‌الملل و چه تصویرهای نوپاتری مانند فرجام تاریخ و برخورد تمدن‌ها. تصویرهای بررسی‌شده در کتاب حاضر معرفت‌گزینیه‌های مشخص و برجسته‌ای هستند که در آغاز هزارهٔ جدید میلادی برای شناخت سیاست جهان پیش روی ماست. آن‌ها موضوع‌گویی‌های متفاوتی را نشان می‌دهند که دربارهٔ واحدها و نیروهای مهم در سیاست جهان، مبنای اخلاقی نظم جهانی، چگونگی نگرش به امنیت و... وجود دارد. به گفتهٔ ویراستاران کتاب، محور قرار دادن تصویرهای متعارض از سیاست جهان، ترفندی به قصد علاقه‌مند ساختن دانشجویانی بوده است که جذابیتهای در روش‌های رایج بررسی و تدریس روابط بین‌الملل نمی‌دیدند. ویژگی برجستهٔ کتاب حاضر این است که تنها به معرفی تصویرهای ارائه‌شده اکتفا نمی‌کند بلکه اساساً برخوردی انتقادی و شکاکانه با تمامی آن‌ها دارد و از همین روست که در عنوان تمامی فصل‌ها پس از نام‌بردن تصویر مورد بحث در آن فصل، علامت پرسش گذاشته شده است. نویسندهٔ هر فصل به بررسی انتقادی فرض‌های نظری بنیادی این تصویرهای برجسته پرداخته است تا ما را قادر سازد به شکلی آگاهانه‌تر دربارهٔ موضوع‌گیری‌های مطرح دربارهٔ شکل و امکانات سیاست جهان در آستانهٔ سدهٔ بیست و یکم دآوری کنیم. از آن‌جا که این تصویرها چنان به بخش بی‌چون و چرای سیاست عمومی و گفتمان علمی مبدل شده‌اند که دیگر کسی آن‌ها را به چشم تصویرهای فرضی از واقعیت نمی‌بیند بلکه آن‌ها را واقعیت‌هایی مسلّم دربارهٔ نظام بین‌الملل می‌دانند برخورد انتقادی با این تصویرها نوعی توهم‌زدایی در حوزهٔ دانش و عمل روابط بین‌الملل نیز هست و این خود، ارزش کتاب حاضر را دوچندان می‌سازد.

امید مترجم آن است که در بیان نظرات نویسندگان کتاب به زبان فارسی دست‌کم

توفیق نسبی یافته باشد ولی خاطرنشان می‌سازد که این اثر نه در زبان اصلی و نه در ترجمه فارسی، کتابی نیست که با یکبار خواندن بتوان به عمق واقعی مطالب مسطرح شده در آن دست یافت؛ همان‌گونه که ترجمه آن نیز با بهره‌گیری از هم‌اندیشی‌های گاه و بیگاه با دوستان صاحب‌نظری چون سرکار خانم دکتر حمیرا مشیرزاده و آقای دکتر وحید بزرگی دقیق‌تر و غنی‌تر شده است. سعی مترجم آن بوده است که ترجمه فارسی کتاب حتی الامکان خالی از ایراد و هرچه قابل فهم‌تر باشد. با این حال از خوانندگانی که کاستی یا ضعفی در آن یافتند سپاسگزار خواهد شد اگر نقد و نظر دلسوزانه خود را به هر شکل و وسیله‌ای که مناسب بدانند ازجمله با شماره تلفن ۰۹۳۵۲۱۵۱۹۲۲ یا نشانی پست الکترونیک kamranayyeb@gmail.com با مترجم درمیان بگذارند تا در چاپ‌های بعدی، کاستی‌های احتمالی آن به حداقل برسد.

علیرضا طیب

قدردانی

رویکردی را که در کتاب حاضر برای بررسی سیاست جهان در پیش نهاده‌ایم نخستین بار چونان ترفندی برای علاقه‌مند ساختن دانشجویان به نظریه روابط بین‌الملل در انداختیم. این رویکرد تلاشی بود برای نشان دادن موضوعیت و اهمیت نظریه هنگام دست زدن به داوری‌های فکری، اخلاقی و سیاسی درباره تصویرهای اصلی پرداخته‌شده از سیاست جهان همچون «جهانی شدن»، «چندپارچگی»، «فرجام تاریخ»، «اقتدارگرایی آینده» یا «برخورد تمدن‌ها» که دانشجویان درباره‌شان چیزهایی شنیده بودند.

پیش از همه باید سپاسگزار آن دسته از دانشجویان درس نظریه‌های روابط بین‌الملل در دوره کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا باشیم که روش جافتاده معرفی دیدگاه‌های مختلف درباره نظریه روابط بین‌الملل را نسبتاً خسته‌کننده و بی‌ارتباط با نگرانی‌ها و علایقی می‌دانستند که خودشان در جهان واقع داشتند و ما را به این دردرس انداختند. سپس باید قدردان دانشجویانی باشیم که در سال‌های بعد رویکرد تازه ما را محک زدند و بی‌آن‌که نام و نشانی از خود به جای بگذارند

به توسعه آن کمک کردند. از همه آنان صمیمانه سپاسگزاریم.

این اندیشه در کارگاه علمی استعاره‌های زمانه ما^۱ که در آوریل ۱۹۹۹ در دانشگاه ملی استرالیا برگزار گردید پیش‌تر برده شد. بسیاری از نویسندگان کتاب حاضر در این کارگاه حضور داشتند و با دیدی انتقادی تلاش ما را بررسی کردند. از لورین لیوت، یان پندی پتمن، کریس رُوس اسمیت، جان ریون هیل، وین راسل و پیتروَن‌نس که در جریان پیشرفت کار ما نقش منتقدان بسیار تأثیرگذار را بازی کردند - و ایمنی چن که این کارگاه علمی را ترتیب داده بود - فوق‌العاده سپاسگزاریم. همچنین مایلیم از گروه روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا به دلیل حمایت مالی از آن کارگاه، و به‌ویژه از جان ریون هیل رئیس این گروه برای دلگرمی‌هایی که در تمامی مراحل کار به ما می‌داد سپاسگزاری کنیم.

از این‌ها گذشته قلمردان پشتیبانی‌های مرکز بررسی‌های بین‌المللی دانشگاه کالیفرنیا، جنوبی هم هستیم که جاسیتا آهیگن در فاصله ۲۰۰۰-۱۹۹۹ محقق مدعو آن مرکز بود.

کار دشواری را هم که زاین وازد از گروه روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا در زمینه نمونه‌خوانی و نمایه‌سازی این اثر انجام داد ارج می‌گذاریم. همچنین مایلیم از استیون کسندی ویراستار بخش، به دلیل شکیبایی و کمک‌هایش و نامه‌های الکترونیکی که گهگاه برای واداشتن ما به پیگیری کار ارسال می‌کرد سپاسگزاری کنیم.

سرانجام مایلیم از آنی بارت‌لت، نیکی بارت‌لت فرای، وگنری فرونتین به دلیل صبر و حمایت باورنکردنی که در جریان تهیه این کتاب از خود نشان دادند تشکر کنیم.

می‌خواهیم این کتاب را به پروفیسور جیم ریچاردسون که به‌تازگی پس از یک عمر خدمت در مقام آموزگار و پژوهشگر روابط بین‌الملل از گروه روابط

بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا بازنشسته شده است تقدیم کنیم. جیم برکار بسیاری از نویسندگان کتاب حاضر نظارت داشته است و دیگران نیز از دوستان و همکاران وی بوده‌اند. وی تحت نظر فیلسوف استرالیایی جان اندرسون از دانشگاه سیدنی و سپس از آکسفورد فارغ‌التحصیل شد و مدتی با دوست خودش هدلی بول در کمیته کنترل تسلیحات انگلستان به خدمت پرداخت و پس از آن در مقام دانشیار علوم سیاسی به دانشگاه سیدنی بازگشت. جیم ریچاردسون در سال ۱۹۷۵ در مقام رئیس گروه علوم سیاسی به دانشگاه ملی استرالیا رفت و سپس با مقام استادی به عضویت گروه روابط بین‌الملل آن دانشگاه و بعدها به ریاست این گروه رسید.

جیم ریچاردسون تأثیر بسزایی بر بررسی روابط بین‌الملل در استرالیا گذاشته است. نوشته‌های او تمامی عرصه‌های مبحث روابط بین‌الملل از تحلیل سیاست خارجی، اخلاق، نظریه روابط بین‌الملل، بررسی‌های توسعه و دیپلماسی بحران گرفته تا سیاست خارجی استرالیا، بررسی‌های امنیت، مسائل هسته‌ای، و تاریخ روابط بین‌الملل را دربرمی‌گیرد. نشر روشن و بی‌پیرایه او که سرشار از بینش و نقادی است همواره منبع الهام دیگران است. او در نسل‌های متمادی از محققان، روحیه تحقیق انتقادی و آزاداندیشی راستین را به ودیعه نهاده است. برای او دوران بازنشستگی خوشی را در آلمان آرزو داریم.

مکرم فرای

جاسینتا اهیگن

معرفی نویسندگان

رولاند بلایکو (Roland Bleiker): مدرس ارشد بررسی‌های صلح و ستیز در گروه حکومت دانشگاه کوپن‌هاگن.

ایان کلارک (Ian Clark): استاد سیاست بین‌الملل دانشگاه ولز در آبريستويت.

ریچارد فالک (Richard Falk): استاد کرسی آلبرت میلبنک در حقوق و رویه بین‌المللی در دانشگاه پرینستون.

گری فرای (Greg Fry): عضو و مدیر برنامه بررسی‌های عدلی بول در گروه روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا.

جیم جورج (Jim George): مدرس ارشد سیاست جهان در گروه علوم سیاسی دانشگاه ملی استرالیا.

پل کیل (Paul Keal): مدرس ارشد دانشکده سیاست در کالج دانشگاهی دانشگاه نیوساوت ولز در آکادمی نیروی دفاعی استرالیا.

ریچارد لیتل (Richard Little): استاد سیاست بین‌الملل دانشگاه بریستول.

گاوین مونت (Gavin Mount): محقق بورسیه در گروه روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا.

جاسینتا اُهیگن (Jacinta O'Hagan): مدرس روابط بین‌الملل در گروه حکومت دانشگاه کویینزلند.

جوآن کلو پمبرتون (Jo-Anne Claire Pemberton): مدرس روابط بین‌الملل مدرسه علوم سیاسی دانشگاه نیوساوت ولز.

اسپایک پیترسون (V. Spike Peterson): دانشیار علوم سیاسی دانشگاه آریزونا.

جیم ریچاردسون (Jim Richardson): استاد تازه بازنشسته روابط بین‌الملل از گروه روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا.

امین سسایکل (Amin Saikal): مدیر مرکز بررسی‌های عربی و اسلامی (خاورمیانه و آسیای مرکزی) و استاد علوم سیاسی دانشگاه ملی استرالیا.

سانجای سِت (Sanjay Seth): مدرس ارشد مدرسه جامعه‌شناسی، سیاست و انسان‌شناسی در دانشگاه لاتروب.

جوہنا ساترلند (Johanna Sutherland): محقق بورسیه در گروه روابط بین‌الملل دانشگاه ملی استرالیا.